

VZDELÁVACIE OBLASTI A ŠTANDARDY V ODBORNOM VZDELÁVANÍ V ODBORE 7649 M

Prehľad vzdelávacích oblastí

- 1) Teoretické vzdelávanie
- 2) Praktická príprava

Teoretické vzdelávanie

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Cieľ je zameraný na osvojenie základných pojmov z pedagogických disciplín tak, aby žiak získal spôsobilosť riešiť konkrétne výchovno-vzdelávacie situácie. Učivo pôsobí na rozvoj osobnosti žiaka (spôsobilosti nevyhnutné na sebazpoznanie, seba výchovu, sebarozvoj), sprostredkúva mu vedomosti o subjekte výchovného a vzdelávacieho pôsobenia, o možnostiach jeho formovania a to v úzkej spolupráci s kolegami a ďalšími odborníkmi. Osvojuje si základy úspešnej komunikácie, empatie a asertivity a základy etiky profesie.

Psychologické disciplíny umožňujú žiakovi spoznať zákonitosti mentálneho vývinu a duševnej hygieny a možnosti ich uplatnenia vo výchovno-vzdelávacom procese, v pracovnom aj osobnom živote. Poznáva špecifiká psychického, fyzického, sociálneho a emocionálneho vývinu človeka, na základe ktorého dokáže zvoliť primerané stratégie, formy, metódy a prostriedky výchovno-vzdelávacieho pôsobenia.

Obsah nadväzuje na poznatky získané v základnej škole a rozvíja ich v oblasti všeobecnej biológie, genetiky, anatómie a fyziológie človeka. Dôraz je kladený najmä na hygienu, starostlivosť o zdravie, poznanie chorôb a ich prevenciu, na prevenciu úrazov a poskytnutie prvej pomoci. V obsahu sa kontinuálne prelínajú aj prvky environmentálnej výchovy a vzdelávania.

Dôležitou súčasťou je rozvoj metodických a praktických spôsobilostí v konkrétnej práci, v nadväznosti na teoretické vedomosti získané najmä v pedagogických a psychologických disciplínach. Žiak si osvojí rôzne stratégie, formy, metódy a prostriedky práce, učí sa používať primerané materiály, techniky, pomôcky vzhľadom na vekové a individuálne osobitosti a záujmy jedinca.

Žiak si osvojuje základné právne normy z odboru, pozná organizáciu a systém riadenia, ako aj ciele politiky štátu v odbore.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí dosiahnuť stanovené výkonové štandardy a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Praktická príprava

Charakteristika vzdelávacej oblasti

V prakticky orientovaných činnostiach žiak uplatňuje nadobudnuté vedomosti, zručnosti, spôsobilosti najmä z pedagogických, psychologických disciplín, metodík ako aj z ostatných odborných predmetov. Dôležitou súčasťou odbornej prípravy je utváranie odborných postojov a názorov, vzťahu žiakov k odboru štúdia, utváranie vzťahu žiakov k plneniu pracovných povinností a pocitu zodpovednosti za zverené osoby, hodnoty a výsledky svojej činnosti.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti, musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijný odbor 7649 M (predtým 7649 6) Učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo

TEORETICKÉ VZDELÁVANIE

Výkonové štandardy

Absolvent má:

- definovať a vysvetliť základné pojmy z predškolskej pedagogiky, pedagogiky voľného času, teórie výchovy, špeciálnej pedagogiky,
- vybrať, reprodukovat' a analyzovať významné historické udalosti a osobnosti z dejín školstva, edukácie na Slovensku a vo svete,
- popísať školskú sústavu v Slovenskej republike,
- definovať a vysvetliť základné pojmy a témy zo všeobecnej psychológie, vývinovej psychológie, sociálnej a pedagogickej psychológie, psychológie osobnosti, vybrané témy z patopsychológie a psychohygieny,
- rozlišovať špecifiká vývinových období človeka so zameraním na predškolský a mladší školský vek,
- analyzovať procesy živej prírody a vzájomný vzťah človeka a prírody,
- popísať, vysvetliť, analyzovať, porovnať podmienky, princípy, obsah, stratégie, metódy, zásady, formy, prostriedky edukácie detí v predškolskom a mladšom školskom veku,
- popísať a odôvodniť pravidlá pedagogickej komunikácie,
- popísať a porovnať alternatívne školy a koncepcie výchovy,
- definovať a popísať druhy, zákonitosti a podmienky učenia, efektívnosť a organizáciu vyučovania, osobitosti výchovného pôsobenia,
- popísať, vysvetliť, analyzovať, porovnať podmienky, princípy, obsah, stratégie, metódy, zásady, formy, prostriedky edukácie detí v predškolskom a mladšom školskom veku,
- popísať a odôvodniť pravidlá pedagogickej komunikácie,
- popísať a porovnať alternatívne školy a koncepcie výchovy,
- definovať a popísať druhy, zákonitosti a podmienky učenia, efektívnosť a organizáciu vyučovania, osobitosti výchovného pôsobenia,
- popísať, vysvetliť, analyzovať, obsah, metódy, formy, prostriedky oboznamovania detí predškolského a mladšieho školského veku so živou a neživou prírodou,
- popísať, vysvetliť a charakterizovať všetky hudobné činnosti,
- samostatne písať prípravy na rôzne edukačné hudobné aktivity,
- aplikovať hudobnú teóriu a terminológiu na metodický materiál,
- prepojiť vedomosti z dejín hudby s metodikou hudobnej výchovy,
- popísať základy výtvarných a pracovných techník používaných v školskej praxi (materské školy a školské výchovno-vzdelávacie zariadenia),
- rozlíšiť základné znaky detského výtvarného prejavu a popísať vývinové etapy a individuálne osobitosti tohto prejavu,
- aplikovať poznatky z dejín výtvarného umenia v tvorivých úlohách,
- vymedziť, vysvetliť charakteristické znaky vývojových období vo výtvarnom umení a aplikovať ich na tvorbe predstaviteľov,
- charakterizovať základné pojmy odbornej terminológie z telesnej výchovy,
- vysvetliť a zdôvodniť využitie jednotlivých druhov telovýchovného procesu, fáz motorického učenia a organizačných foriem,
- vysvetliť metodický postup nácviku základných lokomócií, umelých cvičení, pohybových a hudobno-pohybových hier, sezónnych činností,
- vysvetliť fyziologické základy telesnej a športovej výchovy, načrtnúť vplyv telesnej výchovy a telesných cvičení na organizmus detí,
- popísať pohybový vývin detí od narodenia po mladší školský vek,
- charakterizovať, popísať a členiť literatúru pre deti a mládež a tvorivo uplatňovať poznatky z nej v práci s deťmi,
- analyzovať populárno-náučnú literatúru a vhodne ju používať,

- popísať, vysvetliť, analyzovať, obsah, metódy, formy, prostriedky jednotlivých vzdelávacích oblastí, podoblastí a prierezových tém,
- rozvíjať schopnosť dieťaťa uplatniť matematické predstavy a myslenie v komunikácii a aktívne ich využívať pri zvládaní životných situácií,
- analyzovať obsah, ciele, úlohy, stratégie, metódy, techniky, prostriedky tvorivej dramatiky a tvorivo ich aplikovať na školskú a mimoškolskú prax,
- vysvetliť základné pojmy z oblasti digitálnych technológií.

Obsahové štandardy

Základy vied o človeku

Obsah je zameraný na osvojenie si odbornej terminológie vied o človeku a spoločnosti na takej úrovni, aby ich žiak dokázal primerane používať v komunikácii s odbornou i laickou verejnosťou. Dôraz je kladený na pedagogické a psychologické disciplíny. Náležitá pozornosť je venovaná úlohe občianskej spoločnosti.

Edukačný proces v materskej škole a v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach

Žiaci získajú základné všeobecné vedomosti o podmienkach, princípoch (zásadách), obsahu, stratégiách a formách edukačnej činnosti v materskej škole a školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach (školský klub detí, školské stredisko záujmovej činnosti, centrum voľného času). Oboznámia sa so súčasnosťou a minulosťou edukačných zariadení zameraných na predprimárne vzdelávanie a výchovu vo voľnom čase. Osvoja si základy plánovania a vyhodnocovania edukačnej práce, zásady komunikácie s deťmi, ich zákonnými zástupcami. Dokážu riešiť integráciu osôb so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Súčasne spoznajú i jedinca ako subjekt edukácie a to z hľadiska psychických procesov, stavov, štruktúry a dynamiky osobnosti, špecifik z hľadiska ontogenézy, či sociálneho prostredia. Všetko v súlade so psychologickými zákonitostami učenia, vyučovania, výchovy. Zároveň sú žiaci vedení k uvedomeniu si potreby celoživotného vzdelávania a učenia sa.

Osobnosť učiteľa/ky predprimárneho vzdelávania, vychovávateľa/ky

Obsah je tvorený tak, aby si žiaci uvedomili náročnosť profesie, uplatňovali zásady duševnej hygieny, rozvíjali profesijné i osobnostné kvality aplikovaním metód a techník sebapoznania, sebahodnotenia, sebaregulácie, seba výchovy, hodnotenia vlastnej práce a práce iných. Dôraz je kladený na poznanie a rešpektovanie ľudských práv a ďalších noriem viažucich sa na profesiu ako aj dodržiavanie etických princípov profesie.

Biológia a starostlivosť o zdravie

Obsah je zameraný na osvojenie si odbornej terminológie, poznanie orgánov tela a sústav, pochopenie fyziologických funkcií a dysfunkcií vzhľadom na anatómiu a fyziológiu dieťaťa predškolského a mladšieho školského veku. Dôraz je kladený na zdravý životný štýl a zodpovednosť každého jednotlivca za svoje zdravie. Žiaci získajú základné informácie o hygienických podmienkach a predpokladoch edukačného procesu, o infekčných chorobách, spôsoboch ich prenosu, ich liečbe a prevencii. Obsah je zameraný na poznanie príčin úrazov a ich následkov v jednotlivých vekových kategóriách, povinného vybavenia lekárničky a jej použitia v prípade konkrétneho úrazu.

Metodiky edukačných činností

Obsah je zameraný na osvojenie si metodických vedomostí a zručností pre plánovanie, organizáciu, realizáciu a vyhodnocovanie edukačných činností v materských školách a školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach. V osvojovaní si edukačnej činnosti v materskej škole sa vychádza zo schválených programových a metodických materiálov, aby žiak získal základy pre rozvoj kompetencií (spôsobilostí) dieťaťa prostredníctvom tematických okruhov s rešpektovaním vekových a individuálnych osobitostí, záujmov, potrieb.

V osvojovaní si edukačnej činnosti v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach sa vychádza zo schválených programových a metodických materiálov, aby žiak získal základy pre rozvoj kompetencií dieťaťa prostredníctvom tematických oblastí výchovy (vzdelávacia, spoločensko-vedná, pracovno-technická, prírodovedno-environmentálna, esteticko-výchovná, telovýchovná, zdravotná a športová), s rešpektovaním vekových a individuálnych osobitostí, záujmov, potrieb.

Edukačné aktivity v hudobnej výchove sú zamerané predovšetkým na predvádzanie modelových výstupov z rôznych hudobných činností a na ovládanie metodiky ich nácviku. V literárnej a jazykovej výchove sú zamerané na prehĺbovanie estetického cítenia detí a ich rozhladenosti v detskej literatúre, na upevňovanie čitateľských návykov a hygieny čítania. V tvorivej dramatike žiak prostredníctvom dramatických hier, improvizácií, dramatizácií a inscenačnej tvorby získava teoretické vedomosti, praktické spôsobilosti a zručnosti pre riadenie dramatických činností v práci s deťmi, zručnosti s predmetom, rekvizitou, s vodením bábok, ovláda metodiku práce s deťmi nad divadelným tvarom, vie s istotou a zodpovednosťou vystupovať na verejnosti.

Vo výtvarnej výchove žiak získava praktické zručnosti zamerané na rozvíjanie estetického cítenia a výtvarných schopností dieťaťa, tvorivosti prostredníctvom teoretických a praktických edukačných aktivít. V telesnej výchove sa edukačné aktivity zameriavajú na správny výber prostriedkov telesnej výchovy podľa veku detí s cieľom ich telesného, funkčného a pohybového zdokonaľovania, ako aj upevňovania ich zdravia a pohybovej výkonnosti. V rozvíjaní matematickej gramotnosti sú edukačné aktivity zamerané na osvojenie a používanie správnej matematickej terminológie a relevantného spôsobu vyjadrovania sa, na objavovanie, poznávanie, hľadanie a pochopenie vzájomných vzťahov, súvislostí a postupov potrebných pre nadobúdanie matematického myslenia detí.

Ľudské práva a právne minimum v odbore

Žiaci spoznávajú a osvojujú si práva dieťaťa základné ľudské práva, dokumenty o ľudských právach a ich aplikáciu v odbore. Súčasne získajú kompetencie k podpore a obhajobe ľudských práv a práv dieťaťa v profesijnom i občianskom živote. Obsah je zameraný na osvojenie si legislatívnych predpisov (zákonov, vyhlášok, nariadení vlády, pokynov, smerníc) v odbore, poznanie systému riadenia a inštitúcií, ktoré v danej oblasti pôsobia v štátnej správe, samospráve, treťom sektore na Slovensku a v Európskej únii.

PRAKTICKÁ PRÍPRAVA

Výkonové štandardy

Absolvent vie:

- plánovať, organizovať, realizovať a vyhodnocovať edukačné činnosti, určovať ciele, prostriedky a postupy svojej práce,
- analyzovať a hodnotiť edukačnú činnosť svoju i kolegov,
- preukázať samostatnosť a tvorivosť v práci,
- realizovať edukačnú prácu v reálnych podmienkach školy pod vedením skúseného pedagóga z praxe,
- úspešne integrovať deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami medzi ostatné deti,
- analyzovať a hodnotiť správanie dieťaťa,
- komunikovať a spolupracovať s rodičmi, preukázať kultúru vo verbálnej a neverbálnej komunikácii,
- preukázať základy pohybových zručností zo základných športových odvetví a metodiku ich nácviku,
- rozvíjať vzťah detí k prírode, jej ochrane a k ochrane vlastného zdravia i zdravia iných,
- hrať na hudobné nástroje (hlavný a vedľajší) v rozsahu hudobnej literatúry určenej pre deti predškolského a mladšieho školského veku a jednoducho inštrumentálne improvizovať,
- spievať piesne rôznych žánrov rytmicky presne a intonačne čisto s nástrojmi i bez neho,
- rozvíjať hlasovú techniku, rozšíriť hlasový rozsah,
- používať hudobno-pohybové prvky vo svojej práci,
- prakticky realizovať modelové výstupy z rôznych hudobných činností v súlade s metodikou ich nácviku,
- rozvíjať výtvarné schopnosti a zručnosti ako i estetické cítenie detí prostredníctvom praktických výtvarných činností,
- zhotoviť a vhodne použiť názornú didaktickú pomôcku v rámci edukačnej práce v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach,
- pracovať s ilustráciou,
- pracovať s populárno-náučnou literatúrou a vhodne ju využívať vo všetkých činnostiach v priebehu dňa,

- rozvíjať vzťah detí k hovorenému slovu, k materinskému jazyku, k umeleckej a náučnej literatúre,
- uplatňovať metódy nácviku správnej výslovnosti, čítania a písania,
- aplikovať dramatické hry a improvizácie na bežné situácie zo života, využívať literárne a hudobné predlohy na dramatizáciu,
- preukázať základné zručnosti v tvorbe jednoduchých projektov,
- tvorivo spolupracovať s deťmi pri nácviku scénok, divadelných predstavení, literárno-dramatických pásiem alebo pri tvorbe iných verejných vystúpení,
- rozvíjať verbálnu a neverbálnu komunikáciu v práci s deťmi,
- využívať metodiku riadenia dramatických hier a improvizácií,
- pracovať s predmetom, rekvizitou a bábkou, využívať ich reálnu, zástupnú a imaginárnu funkciu,
- využívať informačno-komunikačné technológie, didaktickú techniku vo svojej práci a vo výchovno-vzdelávacej činnosti,
- používať osobný počítač, pracovať s textovým editorom, tvoriť tabuľky, pracovať s tabuľkami, grafmi, číselnými údajmi, databázami PC, tvoriť prezentácie,
- získavať informácie a komunikovať prostredníctvom internetu.

Obsahové štandardy

Edukačný proces

Žiak si má osvojiť základné spôsobilosti pre edukačnú činnosť t. j., aby dokázal naplánovať, zorganizovať, zrealizovať a vyhodnotiť výchovno-vzdelávacie činnosti s prihliadnutím na vekové a individuálne osobitosti dieťaťa a žiaka, ako aj na jeho potreby, záujmy podmienky školy, príp. aj vzhľadom na jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Obsah je zameraný aj na uplatňovanie praktických zručností v oblasti informačno-komunikačných technológií v odbore. Dôraz je kladený najmä na metodické spôsobilosti žiaka rozvíjať osobnosť dieťaťa po stránke kognitívnej, sociálno-emocionálnej, perceptuálno-motorickej s prihliadnutím na špecifické osobitosti edukácie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a ich integráciu do kolektívu intaktných detí.

Komunikácia a etika

Obsah je zameraný na osvojenie si taktnej a kultivovanej komunikácie ako vo verbálnej, neverbálnej, tak i v grafickej podobe. Dôraz je kladený na uplatňovanie etických princípov profesie v správaní a konaní, na zodpovedné a diskrétné narábanie s informáciami a osobnými údajmi.

Praktická príprava

Žiaci získavajú a rozvíjajú praktické zručnosti potrebné pre výkon edukačnej činnosti v materskej škole a školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach. Aplikujú vedomosti, zručnosti a spôsobilosti z metodík hudobnej, výtvarnej, telesnej, literárnej a jazykovej výchovy a z tvorivej dramatiky. Dokážu používať poznatky zo psychohygieny ako aj stratégie, metódy a techniky sebaopoznania, sebaregulácie, sebavýchovy tak, aby zvládali stresy a riziká povolania, rešpektovali a uplatňovali pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, vedeli poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch a drobných poraneniach, pri stavoch ohrozujúcich život, pôsobili preventívne proti sociálno-patologickým javom.

Praktické vyučovanie sa realizuje formou odbornej praxe (súvislej, priebežnej), praktických cvičení. Priebežná prax je komplementárnym vyučovacím predmetom k odborným predmetom hudobná výchova s metodikou, výtvarná výchova s metodikou, telesná výchova s metodikou, literárna a jazyková, dramatická výchova, metodika oboznamovania s prírodou a rozvoja matematických predstáv. Svojou časovou dotáciou vytvára priestor pre praktickú aplikáciu teoretických vedomostí a odborných zručností v jednotlivých vzdelávacích oblastiach predprimárneho vzdelávania a tematických oblastiach primárneho vzdelávania.

Súčasťou priebežnej praxe je pozorovanie práce učiteliek v materských školách a vychovávateľiek v školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach, tvorba, realizácia, prezentácia a hodnotenie vlastných projektov na zadané témy. Cieľom vyučovania priebežnej praxe je nácvik, uplatňovanie teórie a metodík v praktických činnostiach, osvojovanie si profesionálnych postupov a zručností potrebných pre plánovanie, organizovanie a vedenie činností, rozvíjanie sociálnych schopností a zručností potrebných pri práci s deťmi. Obsah súvislej praxe je zhodný s obsahom priebežnej praxe v jednotlivých zariadeniach.